

פרשת ויצא

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

- א. לידת ראובן שמעון לוי ויהודה
- ה. יעקב עובד אצל לבן תמורת צאן
- ב. תחבולות יעקב ועושרו
- ד. יעקב ולבן מתדיינים בגלעד
- ו. חלום יעקב בבית אל ונדרו
- ג. השי"ת נגלה ליעקב שיחזור לא"י
- ל. יעקב עובד 7 שנים ראשונות
- מ. ברית יעקב ולבן ופרידתם
- י. יעקב בורח מהרץ
- כ. יעקב נושא את לאה ורחל
- צ. מעשה הדודאים ולידת יששכר זבולון ויוסף
- י. יעקב בבאר בחרץ
- ק. לבן רודף אחר יעקב והשי"ת מזהירו בחלום
- ר. יעקב נושא את השפחות והן יולדות

שאלה לשולחן שבת

"וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך"

בגמרא (כתובות ג.) כתוב: 'א"ר אילעא, באושא התקינו: 'המבזבז אל יבזבז יותר מחומש'. תניא נמי הכי: 'המבזבז אל יבזבז יותר מחומש, שמא יצטרך לבריות...' אמר רב נחמן ואיתימא רב אחא בר יעקב, מאי קרא? "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך" (דהיינו מעשר ועוד מעשר שהם חמישית). למדנו, שאין לאדם להוציא את כל יותר ממעשר, ובוודאי שלא את כל ממנו עבור מצות עשה.

ויש לבאר אם כן, את הגמרא (פסחים מט:): 'תנו רבנן לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת תלמיד חכם?'

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם) ובל"ג אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

הזמינו את הספר המהודר 'טמונה בפרשה' והכניסו ברכה לבתיכם

פנינים

"ויאמר לבן לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה"

יש לפרש את דברי לבן ומה שתירץ ליעקב את מעשיו בכך שזהו 'מנהג המקום'. שבעצם הוא, הרמאי המדופלם, ניסה להוכיח ולהטיף מוסר ליעקב: אין אנו מתנהגים בצורה מכוערת כמוך, כמו שאתה קנית במרמה את הבכורה, אלא אצלנו בכורה זו בכורה, וצעירה זו צעירה, ולא יעשה כן במקומנו' - מה שאתה עשית שם בבית אביך. (בית הלוי)

"ויעקב הלך לדרמו ויפגעו בו מלאכי אלקים... ויקרא שם המקום הוא מחנים"

ישנם שני סוגי מלאכים: מלאכים שנבראו בבריאת העולם, ומלאכים הנבראים ע"י מצוות ומעשים טובים של האדם, ככתוב במשנה: "העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד". תמיד ליוו את יעקב מלאכיו שלו, אשר נבראו ע"י מעשיו הטובים. אולם, הפעם, כאשר הלך לדרכו, שלח השי"ת אתו גם את ה-"מלאכי אלקים". הכיר בהם יעקב שאין אלה מלאכיו, לפיכך קרא את שם המקום "מחנים" - כלומר, שני מחנות ישנם כאן, מלאכי עצמו ומלאכי עליון. ברם, כששלח מלאכים לעשו, נאמר: "וישלח יעקב מלאכים לפניו" - מן המלאכים שהיו "לפניו", של עצמו. שאין זה דרך ארץ להשתמש במלאכים שאינם שלו. וכמו שמפרש רש"י שם: "מלאכים ממש", ראשי תיבות, ממעשה מצוות שעשה, שהם מלאכים שנבראו מכח המצוות שעשה. (ע"פ בינה לעתים)

"ושבתי בשלום אל בית אבי"

כתוב בגמרא (ברכות סד.): "ואמר רבי אבין הלוי, הנפטר מחברו אל יאמר לו 'לך בשלום' אלא 'לך לשלום'. שהרי יתרו שאמר לו למשה 'לך לשלום' עלה והצליח. דוד שאמר לו לאבשלום 'לך בשלום' הלך ונתלה". ויש לבאר אם כן, מדוע כאן אומר יעקב לקב"ה ומבקש על עצמו שישוב 'בשלום' לבית אביו ולא 'לשלום' כמו שכותבת הגמרא שיש לומר? ויש לומר: א. עדיין חז"ל לא למדו דין זה שהתחדש רק לאחר המקרה עם יתרו ואבשלום. (עיון יעקב) ב. כל ההקפדה היא דווקא באדם שאומר לחברו ולא במי שמברך את עצמו. ג. כוונת יעקב היא אכן שישוב בשלום בשעת מיתתו לאביו שבשמים, בלא חטאים. (ליקוטי יהודה) ד. יש לחלק בין ללכת לבין לשוב שבלשון זה אין בעיה. ה. 'לשלום', הכוונה להוסיף עוד ועוד בלשונות האדם ומידותיו, אך 'בשלום' הכוונה שהשלום כבר שלם ושאין הוספה. וכאן אומר יעקב שהלוואי שישוב בשלום אל בית אביו ולא יחסר ממדרגתו שהולך הוא אל בין אנשים רשעים כדוגמת לבן. ו. ההקפדה היא רק במילים 'לך בשלום' ממש. (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א 'שאלה לשולחן שבת' תשפ"א)

המתנה המושלמת לחנוכה

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון: 052-7665775

ישנו ביקוש רב בבתי הכנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילה שלהם. זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה. ניתן לתרום: 1. בהעברה לבנק לאומי (10 סניף 905 חשבון 5055271, ע"ש 'ביין' 2. לשלוח שיק למערכת

חידון א' ת'

- התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה
- א. הייתה על פי הבאר בחרן
 - ב. שפחת רחל
 - ג. מזל (טוב)
 - ד. ראובן מצאם בשדה
 - ה. " _____ לך פן תדבר עם יעקב"
 - ו. "ויעקב הלך לדרכו _____ בו מלאכי אלקים"
 - ז. שפחת לאה
 - ח. סוג כבשים שלקח יעקב בשכרו
 - ט. יעקב לא החזיר ללבן בהמה כזו
 - י. רחל הייתה
 - כ. יעקב הפריד אותם
 - ל. אחד מבני לאה
 - מ. כך קרא יעקב למקום בו פגעו בו מלאכי אלוקים
 - נ. מבניה של בלהה, שלרחל הייתה שפחה
 - ס. רחל מסרה אותם ללאה (רש"י)
 - ע. מספר הפעמים שהחליף לבן את משכורת יעקב
 - פ. יעקב נשבע ב _____
 - צ. רחל רעתה את _____ אביה
 - ק. צד מזרח
 - ר. עיני לאה היו
 - ש. כך יעקב הגדיר את המקום שבו חלם
 - ת. רחל גנבה אותם

חידון א' ת' הפוך

- התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה
- א. כך נקרא הגלעד בפי לבן
 - ב. חום, שרב
 - ג. " _____ את המקלות ברהטים"
 - ד. שם המקום בו כרתו יעקב ולבן ברית
 - ה. יעקב יצק עליה שמן
 - ו. לבן לקח אותם עמו למרדף אחרי יעקב
 - ז. שמה הקדום של בית אל
 - ח. יעקב סבל מזה בלילה
 - ט. שם נרדף לשוקת
 - י. "ויאמר לבן ליעקב _____ אתה _____ חנם"
 - ך. לבן שם בין צאנו שבידו ליעקב _____ שלושת ימים
 - ל. כך נקראת ערמה של אבנים
 - ם. שני סוגי עיזים שאותם לקח יעקב בשכרו
 - ן. שלושה מבני לאה, שהיא הבת הגדולה
 - ס. "עשה את כל הכבוד הזה" - רש"י מפרש 'עשה' -
 - ע. ד' אמר ללבן לא לדבר עם יעקב מטוב ועד -
 - ף. לבן ליעקב: "ואשלחך בשמחה ובשירים וב _____"
 - ץ. לבן _____ לקראת יעקב
 - ק. לבן _____ ו _____ את יעקב כשנפגשו
 - ר. יעקב _____ להשי"ת בבית אל
 - ש. יעקב ישן בבית אל, כי בא ה -
 - ת. לבן האשים את יעקב שהנהיג את בנותיו כ -

ואלה שמות

"ואחר ילדה בת ותקרא את שמה דינה"
איזו אישה נוספת בתנ"ך נקראה דינה? (לא כתוב מפורשות אלא בתרגום)

מן המדרש

אבא תחנה חסידא (כך היה שמו) נכנס לעירו ערב שבת עם חשכה, וחבילתו מונחת לו על כתפו. לפתע מצא איש אחד מוכה שחין אחד מוטל בפרשת דרכים באסיפת כוחות. אמר לו: "רבי! אנא עשה עמי צדקה וחסד והכניסני לעיר". אמר אבא תחנה בליבו: 'אם אני מניח חבילתי כדי לעזור לזה, מהיכן אתפרנס אני וביתי, ואם אני מניח את מוכה השחין הרי אני מתחייב בנפשי'. מה עשה לבסוף? המליך את היצר טוב על היצר הרע, נטל את מוכה השחין והכניסו לעיר. לאחר מכן, חזר בזריזות נטל את חבילתו, חזר ונכנס לעיר עם דמדומי חמה. היו כל רואיו תמהים ואומרים זה לזה: "זה הוא אבא תחנה חסידא?!". אף הוא הרהר בעצב בליבו, ואמר: 'האם יתכן שאולי חיללתי את השבת?!' באותה שעה, הזריח הקדוש ברוך הוא את החמה, כמו שכתוב (מלאכי ג, כ): "וזרח לכם יראי שמי שמש צדקה". אך עדיין התחבט אבא תחנה והרהר בליבו, ואמר: 'הייתכן שלא נתקבל שכרי?!', מיד יצאה בת קול ואמרה לו: "לך אכל בשמחה לחמך, ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה האלקים את מעשיך" - נתקבל שכרך". (ע"פ מדרש רבה קהלת)

מילה בפרשה

**שליח אליו יבוא,
וימצא שיבוש במכתבו,
לאה רוב ימיו,
ממאמץ עבודת כפיו.**

המונח המבוקש הינו מילה
בת 4 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

"וילן שים כי בא השמש"

איך יתכן שילך האדם בלילה לבדו ללא אף יצור חי, בידיים ריקות, ולא ייחשב הדבר שהולך יחידי?

* * * *

"אם אני לא אעבר אליך את הגל הזה ואם אתה לא תעבר אלי את הגל הזה ואת המצבה הזאת לדעה"

מדוע ציין לבן את הגל כעד לשניהם אבל הוסיף ליעקב את עדותה של המצבה? כתוב בגמרא (סנהדרין דף נז:): שר' יעקב בר אחא מצא כתוב בספר אגדתא דבי רב: 'בן נח נהרג בדיין אחד ובעד אחד'. וכעת מובן שהרי כלפי לבן שהיה בן נח מספיק עד אחד לחייבו, לכן אמר רק "עד הגל הזה". אבל ליעקב היה דין ישראל: "על פי שני עדים יקום דבר" - לכן הוסיף לבן את המצבה שתעיד יחד עם הגל על יעקב. (מהרי"ל דיסקין)

"קראה שמו דן... ותקרא את שמו גד"

מלבד דן וגד בפרשתנו, אלו אנשים נוספים בתנ"ך נקראו בשמות בני שתי אותיות? (נסו למצוא לפחות עוד 7 בחומש בראשית, 2 בנביא ו1 בכתובים)

* * * *

מצאו נא בפרשה:

1. שם עצם שמוזכר חמש פעמים בפסוק אחד.
2. מי מילדי יעקב לא מוזכר סיבת שמו.
3. אלו אותיות אינן מופיעות בשמותיהם של השבטים.
4. מילה עם אות ו' מיותרת.
5. ארבעה פסוקים שמתחילים באות ו' ומסיימים באות א', כשם הפרשה: ויצא.
6. שתי מילים רצופות, שכל אחת מהן נקראת ישר והפוך.

"זיכרון" סימן

גימטריאות ורמזים לזכירת מספר פסוקי הפרשה

בפרשת ויצא מסופר על מסע יעקב לחרן וחזרתו לא"י, "ויקרא שם המקום ההוא מחנים". בפרשת ויצא ישנם 148 פסוקים, ואפשר לזכור זאת ע"י זכירת המילה האחרונה בפרשה:

"מחנים" = בגימטריא = 148

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לשבוע שעבר: באיזה אופן כיבוד תלמיד חכם פחות חמור מכיבוד אשת תלמיד חכם? היא לא יכולה למחול על כבודה כמוהו. (מנ"ח רנזו), **לסדר את הפרשה** - "וילך ארצה בני קדם". **חידון א' ת'** - אבן, בלהה, גד, דודאים, השמר, ויפגעו, זלפה, חומים, טרפה, יפת תואר ויפת מראה, כשבים, לוי, מחנים, נפתלי, סימנים, עשרת מונים, פחד יצחק, צאן, קדמה, רכות, שער השמים, תרפים. **חידון א' ת' הפוך** - יגר שהדותא, חורב, ויצג, גלעד, מצבה, אחיו, לוז, קרח, רהט, הכי אחי ועבדתני, דרך, גל, טלואים נקודים, ראובן שמעון זבולון, כנס, רע, תף, רץ, חיבק נישק, נדר נדר, שמש, שבויית (-חרב). **שעשועי דאורייתא** - בחומש בראשית: שת נח חם שם מש חת ער. בנביא: נר אביו של אבנר, וחן בן צפניה (זכריה ו,יד) ובכתובים: רם' אבי עמינדב המוזכר בסוף מגילת רות ו'בן' בדברי הימים א' (טו,יח). עוד: גד הנביא. 'סף' מבני ערפה (שמואל ב כא,יח). 'אל' (שם) נוסף ליעקב בפרשת וישלח עיין מגילה יח). בשמונת שמותיו של חזקיהו, יש 'עד' ו-'שר'. ישנן דעות (עיין ברכות נד). שבפסוק "את והב בסופה" שבפרשת חקת, הכוונה לשני מצורעים שהלכו בסוף מחנה ישראל 'את' ו'והב' שם. 1. אהל: "ויבא לבן באהל יעקב ובאהל לאה ובאהל שתי האמהות ולא מצא ויצא מאהל לאה ויבא באהל רחל". 2. דינה. 3. ח, ט, צ, ק. 4. "כי לוא אוכל לקום". 5. "ויפגע במקום... במקום ההוא", "ויבא יעקב... בלילה הוא", "ויגנב יעקב... כי ברח הוא", "ורחל לקחה... מצא". 6. "לא אל ידי". **ואלה שמות** - לאשת איוב קראו דינה, כך ע"פ התרגום באיוב (ב,ט). **מילה בפרשה תולדות** - תם. "זך וטהור בתפקידו שמר" - זך וטהור=תם כמו 'בתם לב', 'שניה אחת לפני שנגמר' - נגמר=תם, "בא וצעק שלם הצוואר" - שאיבריו שלמים הוא תמים ותם, "פתי מאמין לכל דבר" - פתי=תם. **טמונות בפרשה** - 1. "סולם... וראשו מגיע השמימה" (כח,יב). 2. ארמון: "ולוז וערמון" (ל,לז). 3. הסמל של המועצה האזורית "בית אל" (כח,יט). 4. חישוי: "אנכי אחטנה" (לא,לט). 5. "פני לבן... איננו... כתמול שלשום" (לא,ב). 6. "ובהעטיף הצאן" (ל,מב). 7. "ועיני לאה רכות" (כט,יז ורש"י שם). 8. "ויגנוב יעקב את לב לבן" (לא,כ). 9. 3 אבנים בפרשה: "האבן אשר שם מראשותיו" (כח,יח), "על פי הבאר" (כט,ב), "ויקח יעקב אבן וירימה מצבה" (לא,מד). 10. "כי נסתר איש מרעהו" (לא,מט). 11. "דודאים" (ל,יד). 12. "וקרח בלילה" (לא,מ). 13. "ויאכלו שם על הגל" (לא,מו). **טמונות בהפסרה** - 1. "עגלים ישקון" (יג,ב). 2. "יפרחו כגפן" (יד,ח). 3. "כדב שכול" (יג,ח). 4. "וכעשן מארובה" (יג,ג). **שאלה לשלחן השבת לך לך** - שאלנו: מדוע בברכת הקב"ה לאברהם הקדים הכתוב הברכה לקללה, למרות שכתוב שיש להקדים לצדיקים את הקללה בשונה מהרשעים (בלעם)? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. באברהם הסיימת אף היא בברכה: "ונברכו בך", שהרי סופן של צדיקים שלווה. (רמב"ן תולדות) 2. מפני שיש חילוק בין לשון רבים ליחיד. (שם) 3. יש לחלק בין המברך למתברך. שהמברך עצמו אומר קודם את הברכה כי הפץ הקב"ה יותר לברך- אבל לאדם התועלת היא קודם לבטל את הקללות. 4. אברהם כולו חסד וברכות. 5. אין זו ברכה אלא הבטחה. (מהר"ל)

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

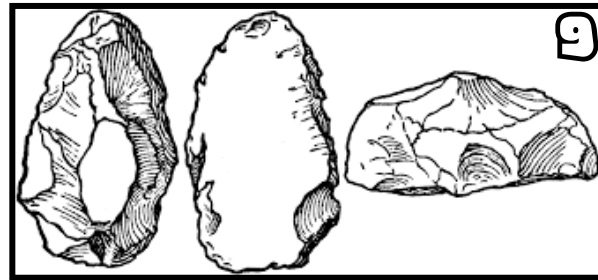
בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

'מחשבה טובה'

התשובה לטמונה זו
תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
סמל העיר - "רחובות" (כו,כב)

"ויברח יעקב" (הושע יב' יג' - יד' י')

הפטרת ויצא

טמונות בהפטרה

